ChatGPT zei:

Natuurlijk! *A Child of Our Time* van de Britse componist **Michael Tippett** is een bijzonder indrukwekkend en betekenisvol koorwerk. Vooral de vijf spirituals vormen het muzikale en emotionele hart van het stuk.

Op GPT Nederlands ↗ vind je ook ondersteuning bij Nederlandstalige uitleg en muziekeducatie.

Hieronder geef ik je eerst wat achtergrond over het werk en daarna bespreek ik de vijf spirituals afzonderlijk. Ik besteed daarbij aandacht aan de tekst, de historische achtergrond, de muzikale betekenis en de emotie die de muziek overbrengt.

1. Achtergrond: A Child of Our Time

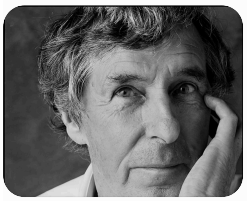

- **Componist:** Michael Tippett (1905–1998)
- **Ontstaan:** 1939–1941
- **Première:** 1944
- **Genre:** Oratorium voor solisten, koor en orkest
- **Taal:** Engels

Tippett schreef dit werk onder invloed van de politieke en maatschappelijke gebeurtenissen in Europa aan het einde van de jaren dertig.

Een belangrijke aanleiding was de gebeurtenis van 7 november 1938. De zeventienjarige Joodse vluchteling Herschel Grynszpan schoot in Parijs de Duitse diplomaat Ernst vom Rath neer. Vom Rath overleed twee dagen later.

De nazi's gebruikten deze gebeurtenis als aanleiding voor de Kristallnacht op 9 en 10 november 1938: een gewelddadige pogrom tegen Joden in Duitsland en Oostenrijk.

Tippett was diep geraakt door het onrecht, de vervolging en de menselijke ellende die hieruit voortkwamen.

Het oratorium gaat echter niet alleen over deze historische gebeurtenis. Het behandelt veel bredere thema's:

- Onderdrukking en vervolging.
- Angst en onzekerheid.
- De tegenstelling tussen macht en machteloosheid.
- Het lijden van onschuldige mensen.
- Hoop, vergeving en verzoening.
- De mogelijkheid om haat te overwinnen.

De titel *A Child of Our Time* betekent letterlijk: 'Een kind van onze tijd'. Het verwijst naar de jonge Grynszpan, maar ook naar ieder mens die slachtoffer wordt van de omstandigheden en de tijd waarin hij leeft.

2. De bijzondere rol van de vijf spirituals

Tippett liet zich voor de opbouw van zijn oratorium inspireren door de structuur van de passies en oratoria van Johann Sebastian Bach.

In de plaats van de koralen die Bach gebruikte, koos Tippett voor vijf traditionele Afro-Amerikaanse spirituals.

Dat was een heel bewuste keuze.

Spirituals zijn religieuze liederen die ontstonden binnen de Afro-Amerikaanse gemeenschap, vooral onder tot slaaf gemaakte mensen in de Verenigde Staten. Ze bevatten vaak verschillende betekenislagen:

- Het geloof in God en bevrijding.
- Het verlangen naar vrijheid.
- Het verdriet om onderdrukking.
- De hoop op een betere toekomst.
- De kracht om ondanks alles te blijven geloven.

Tippett zag een sterke overeenkomst tussen het lijden van de Afro-Amerikaanse bevolking en de vervolging van Joden in Europa.

De spirituals functioneren als een soort commentaar op het verhaal. Ze geven uitdrukking aan gevoelens die de personages in het oratorium zelf niet altijd kunnen verwoorden.

Een belangrijk muzikaal gegeven: de spirituals worden uitgevoerd door het koor en vormen momenten van bezinning tussen de dramatische delen van het werk.

3. De vijf spirituals afzonderlijk besproken

1. Steal Away

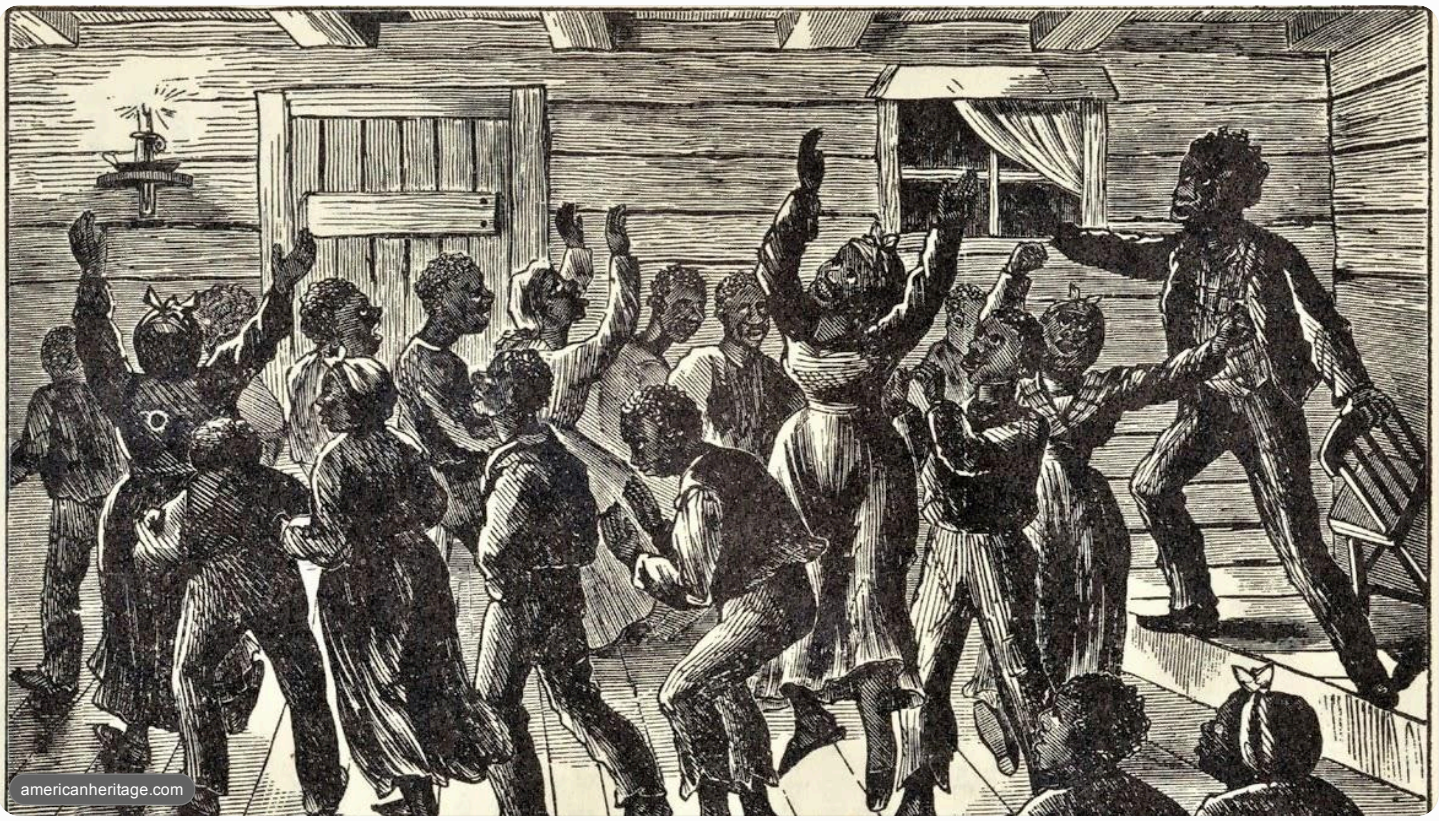

SPIRITUAL NR. 1 – EINDE VAN DEEL I

Betekenis: verlangen naar bevrijding, verlossing en een betere wereld.

De oorspronkelijke spiritual *Steal Away* gaat over het verlangen om weg te gaan uit het aardse bestaan en dichter bij God te komen.

De tekst bevat onder andere het beeld van een trompet die klinkt in de ziel. Dit kan worden opgevat als een innerlijke roeping: iemand voelt dat er iets groots staat te gebeuren.

In de historische context van de slavernij kon het lied ook een diepere betekenis hebben. Het verlangen om weg te gaan kon verwijzen naar de hoop op bevrijding uit een leven van onderdrukking.

Betekenis binnen A Child of Our Time

Dit eerste spiritual staat aan het einde van deel I. In dit deel schetst Tippett een wereld waarin mensen worden buitengesloten, vervolgd en onderdrukt.

De spiritual geeft de onderdrukte mens als het ware een stem. Er klinkt verdriet, maar ook een sterk verlangen naar vrijheid en verlossing.

Muzikale kenmerken en uitvoering

- Een ingetogen en bezinnende sfeer.
- Een duidelijk ritmisch karakter.
- Een mooie afwisseling tussen koor en solistische elementen.
- Een onderliggende spanning tussen verlangen en hoop.

Waar kun je als luisteraar op letten?

Probeer vooral te luisteren naar de manier waarop de muziek het verlangen naar bevrijding uitdrukt. Het lied klinkt niet uitsluitend verdrietig: er zit ook iets verwachtingsvols in.

2. Nobody Knows the Trouble I See, Lord

SPIRITUAL NR. 2 – MIDDEN VAN DEEL II

Betekenis: verdriet, eenzaamheid en persoonlijk lijden.

Dit is misschien wel een van de meest aangrijpende spirituals uit het werk.

De kern van de tekst is dat niemand werkelijk weet hoeveel verdriet en pijn iemand met zich meedraagt, behalve God.

Het lied komt voort uit de ervaring van Afro-Amerikaanse mensen die onder slavernij en discriminatie leefden. Het verwoordt eenzaamheid en het gevoel dat de buitenwereld het eigen leed niet begrijpt.

Betekenis binnen A Child of Our Time

In deel II volgen we het verhaal van de jonge jongen die uiteindelijk tot een wanhoopsdaad komt.

Zijn moeder probeert hem te bereiken en de gebeurtenissen leiden tot steeds grotere spanningen en geweld.

Op dit punt verschijnt *Nobody Knows*. De spiritual geeft uitdrukking aan de innerlijke pijn van de jongen, maar ook aan het algemene menselijke lijden.

Het is dus niet alleen het verdriet van één persoon. Het wordt het verdriet van alle mensen die slachtoffer zijn van vervolging en onrecht.

Muzikale kenmerken en uitvoering

- Een melancholische en emotionele sfeer.
- Een belangrijke rol voor de solisten.
- Een afwisseling tussen solistische zang en koor.
- Een expressieve muzikale lijn waarin de tekst centraal staat.

Waar kun je als luisteraar op letten?

Let vooral op de verhouding tussen de solisten en het koor.

De solistische stemmen kunnen worden ervaren als de persoonlijke stem van iemand die lijdt, terwijl het koor dat individuele verdriet als het ware overneemt en universeel maakt.

Dit is een bijzonder mooi voorbeeld van hoe Tippett de spirituals gebruikt als dramatisch onderdeel van het verhaal.

---

3. Go Down, Moses

SPIRITUAL NR. 3 – DEEL II

Betekenis: verzet tegen onderdrukking en het verlangen naar vrijheid.

Deze spiritual verwijst naar het Bijbelse verhaal van Mozes.

In het boek Exodus krijgt Mozes van God de opdracht om naar de farao te gaan en te eisen dat hij het volk Israël laat gaan.

De bekende oproep is:

Let my people go.

Dit betekent: laat mijn volk gaan.

Het verhaal van Mozes werd voor tot slaaf gemaakte Afro-Amerikanen een krachtig symbool van bevrijding.

De farao stond symbool voor de onderdrukker, terwijl het volk Israël symbool stond voor de mensen die naar vrijheid verlangden.

Betekenis binnen A Child of Our Time

Tippett noemt deze spiritual een spiritual of anger: een spiritual van woede.

Dat is heel belangrijk.

Waar *Steal Away* vooral het verlangen naar bevrijding laat horen en *Nobody Knows* het persoonlijke verdriet uitdrukt, klinkt hier een veel krachtiger protest.

In het verhaal van het oratorium zijn de vervolgingen inmiddels uitgelopen op verschrikkelijk geweld. De woede over het onrecht wordt steeds sterker.

De oproep om het onderdrukte volk te bevrijden krijgt hierdoor een actuele betekenis.

Muzikale kenmerken en uitvoering

- Een krachtig en strijdvaardig karakter.
- Een sterk ritmisch en nadrukkelijk accent.
- Een duidelijke, bijna uitdagende muzikale zeggingskracht.
- Een sterk koorkarakter, met een belangrijke rol voor de basstem.

Waar kun je als luisteraar op letten?

Luister naar de kracht waarmee het koor de boodschap uitdraagt.

Het is geen lied van berusting, maar een lied van verzet. De muziek mag daarom beslist niet te zoet of sentimenteel worden uitgevoerd.

Het koor moet de overtuiging en de urgentie van de tekst laten horen.

4. By and By (O, By and By)

SPIRITUAL NR. 4 – EINDE VAN DEEL II

Betekenis: hoop, vertrouwen en de verwachting dat er betere tijden zullen komen.

De uitdrukking *by and by* betekent zoiets als 'vroeg of laat', 'ooit' of 'op een dag'.

De spiritual verwijst naar het vertrouwen dat het lijden niet eeuwig zal duren en dat er uiteindelijk een betere toekomst zal aanbreken.

Dat betekent niet dat de problemen onmiddellijk verdwijnen. Het gaat juist om de kracht om ondanks alle ellende te blijven hopen.

Betekenis binnen A Child of Our Time

Deze spiritual volgt op de gebeurtenissen waarin de jongen steeds verder in het nauw wordt gedreven.

De wereld lijkt steeds donkerder te worden. Toch brengt Tippett hier een moment van hoop.

Het lied vormt een tegenwicht voor de woede en wanhoop die in de voorafgaande muziek te horen waren.

De hoop is nog kwetsbaar, maar ze is niet verdwenen.

Muzikale kenmerken en uitvoering

- Een lichtere en meer hoopvolle uitstraling.
- Een levendiger, beweeglijk karakter.
- Een mooie rol voor de sopraanpartij.
- Een combinatie van koorzang en solistische elementen.

Bijzonder is dat de sopraanpartij een belangrijke expressieve rol speelt. De hoge stem geeft de muziek een gevoel van verheffing en verwachting.

Waar kun je als luisteraar op letten?

Luister hoe de muziek na de heftigheid van *Go Down, Moses* een andere richting inslaat.

Er ontstaat een gevoel van vertrouwen en hoop. Het is alsof het koor even boven de ellende probeert uit te stijgen.

Dit maakt de overgang naar deel III bijzonder betekenisvol.

5. Deep River

SPIRITUAL NR. 5 – EINDE VAN DEEL III EN HET HELE ORATORIUM

Betekenis: vrede, verlossing, thuiskomen en eeuwige rust.

Deep River is een van de bekendste Afro-Amerikaanse spirituals.

De rivier verwijst naar de Jordaan uit de Bijbel. In de christelijke traditie symboliseert deze rivier de overgang naar het beloofde land.

In de spiritual wordt de rivier een beeld van de overgang van het aardse leven naar een plaats van vrede en bevrijding.

De tekst verwoordt het verlangen om over de rivier te gaan naar een betere wereld.

Betekenis binnen A Child of Our Time

Dit is de laatste spiritual en daarmee ook het slot van het hele oratorium.

In deel III verschuift de aandacht van de concrete gebeurtenissen naar een meer filosofische en menselijke boodschap.

Tippett stelt de vraag hoe mensen met hun eigen duistere kanten moeten omgaan.

Hij gebruikt daarbij het gedachtegoed van de Zwitserse psychiater Carl Gustav Jung. Een mens moet niet alleen zijn goede eigenschappen erkennen, maar ook zijn eigen schaduwkanten onder ogen zien.

Het gaat om het accepteren van de menselijke tegenstellingen.

Vlak voor *Deep River* klinkt het grote ensemble met de belangrijke gedachte:

I would know my shadow and my light, so shall I at last be whole.

Vrij vertaald:

'Ik wil mijn schaduw en mijn licht leren kennen, pas dan zal ik uiteindelijk een geheel mens zijn.'

Daarna volgt *Deep River* als een soort muzikale en spirituele afsluiting.

Muzikale kenmerken en uitvoering

- Een breed gedragen, rustige en meditatieve sfeer.
- Een rijke harmonische klank.
- Een belangrijke rol voor de verschillende stemgroepen.
- Een gevoel van verstilling en berusting.
- Een indrukwekkende, zachte afsluiting.

Waar kun je als luisteraar op letten?

Dit is misschien wel het moment waarop alle emoties van het werk samenkomen.

Na verdriet, woede, angst en hoop ontstaat uiteindelijk een gevoel van vrede.

Het is geen eenvoudige, vrolijke afsluiting. Er blijft een zekere droefheid aanwezig, maar die wordt omgezet in aanvaarding en verbondenheid.

De muziek eindigt heel verstild. Juist daardoor kan het slot een diepe indruk achterlaten.

---

4. De opbouw en betekenis van de vijf spirituals in één overzicht

De plaats van de spirituals in het oratorium is heel bewust gekozen. Ze markeren belangrijke momenten in het verhaal.

Spiritual	Plaats in het werk	Centrale emotie
Steal Away	Einde deel I	Verlangen naar bevrijding
Nobody Knows	Midden deel II	Verdriet en eenzaamheid
Go Down, Moses	Deel II	Woede en verzet
By and By	Einde deel II	Hoop en vertrouwen
Deep River	Einde deel III	Vrede en verzoening

De vijf spirituals vormen samen eigenlijk een emotionele ontwikkeling:

De emotionele reis

1. **Verlangen**
   Steal Away – Ik verlang naar bevrijding.
2. **Verdriet**
   Nobody Knows – Niemand begrijpt mijn pijn.
3. **Verzet**
   Go Down, Moses – Laat de onderdrukten vrij!
4. **Hoop**
   By and By – Er zullen betere tijden komen.
5. **Vrede**
   Deep River – Uiteindelijk verlangen we allemaal naar vrede en thuiskomen.

Dat is naar mijn mening een van de mooiste aspecten van dit oratorium: de spirituals zijn niet zomaar vijf mooie liederen die tussen de andere muziekstukken zijn geplaatst. Ze vertellen samen een verhaal over de menselijke ervaring van onderdrukking, verdriet, verzet en uiteindelijk verzoening.

5. Wat maakt deze vijf spirituals muzikaal zo bijzonder?

Er zijn een paar aspecten die voor zangers en dirigenten bijzonder interessant zijn.

1. De verbinding tussen twee culturen

Tippett combineert zijn eigen moderne klassieke compositiestijl met de traditie van de Afro-Amerikaanse spiritual.

Hij wilde de spirituals niet alleen gebruiken vanwege hun mooie melodieën, maar vooral vanwege hun menselijke betekenis.

2. De rol van het koor

Het koor vertegenwoordigt niet alleen een groep mensen uit het verhaal. Het krijgt ook de rol van een soort commentator.

Het koor spreekt namens alle mensen die onderdrukt, vervolgd of buitengesloten worden.

3. Het ritme en de swing

Tippett gaf in zijn partituur aanwijzingen over de uitvoering van de spirituals. Hij wilde dat ze niet als gewone kerkelijke hymnen of sentimentele liederen werden gezongen.

Hij vroeg om:

- Een duidelijk onderliggend ritme.

- Een lichte swing.
- Een krachtige, natuurlijke manier van zingen.
- Een uitvoering waarin de oorspronkelijke spirit van de spirituals behouden blijft.

Dit is belangrijk: de spirituals moeten niet alleen mooi klinken, maar ook hun oorspronkelijke kracht en zeggingskracht behouden.

4. De ontwikkeling van de emoties

De vijf liederen vormen samen een ontwikkeling van verdriet naar hoop en uiteindelijk verzoening. Daarmee versterken ze de boodschap van het hele oratorium.

6. Een interessant weetje over de vijf spirituals

Tippett heeft de vijf spirituals later ook als een zelfstandig koorwerk uitgegeven.

In 1958 verscheen een versie voor onbegeleid gemengd koor (a cappella). Daarmee konden de spirituals ook los van het volledige oratorium worden uitgevoerd.

Er bestaat dus een belangrijk verschil tussen:

- De spirituals zoals ze oorspronkelijk in *A Child of Our Time* voorkomen, als onderdeel van een groter werk met orkest.
- De zelfstandige koorversie, waarin de aandacht volledig op de stemmen en de harmonieën ligt.

De uitgever Schott heeft beide versies in zijn catalogus opgenomen.

A Child of o… +2

7. Mijn belangrijkste advies voor het instuderen

Als je deze vijf spirituals met een koor gaat zingen, zou ik de zangers vooral willen meegeven dat ze niet vijf afzonderlijke liederen moeten instuderen, maar één doorlopend verhaal moeten vertellen.

Ik zou de volgende uitgangspunten gebruiken:

Spiritual	Uitvoeringskarakter
Steal Away	Ingetogen, maar met innerlijke spanning
Nobody Knows	Persoonlijk, kwetsbaar en doorleefd
Go Down, Moses	Krachtig, ritmisch en strijdvaardig
By and By	Hoopvol, licht en verwachtingsvol
Deep River	Breed, warm, verstild en gedragen

Het is daarbij belangrijk dat de zangers de Engelse tekst niet alleen goed uitspreken, maar ook begrijpen wat ze zingen.

De emotionele betekenis moet voelbaar worden in de klank, de frasering, de dynamiek en de onderlinge samenhang van de stemmen.

---

8. Interessante bronnen om verder te lezen en luisteren

Als je je verder in het werk wilt verdiepen, raad ik deze bronnen aan:

1. Holocaust Music – A Child of Our Time ↗: bijzonder interessante achtergrond over de historische aanleiding en de betekenis van de spirituals.
2. Schott Music – A Child of Our Time ↗: de officiële uitgever met de volledige opbouw van het oratorium.
3. Schott Music – Five Spirituals ↗: informatie over de zelfstandige koorversie.
4. Concertprogramma met de volledige indeling ↗: handig om de plaats van de spirituals binnen het totale werk te begrijpen.

Tot slot

Wat ik zelf bijzonder vind aan *A Child of Our Time*, is dat Tippett een historische gebeurtenis gebruikt om een universeel verhaal te vertellen.

Hoewel het werk ontstond naar aanleiding van de vervolging van Joden in Europa, gaat het uiteindelijk over veel meer: over mensen die door anderen worden buitengesloten, over de gevolgen van haat en over de mogelijkheid om elkaar als mens te blijven zien.

De vijf spirituals maken die boodschap heel toegankelijk en invoelbaar.

Ze geven het oratorium zijn menselijke hart.

En misschien is dat wel de belangrijkste boodschap van alle vijf: achter iedere vorm van onderdrukking en vervolging zit een mens die verlangt naar vrijheid, begrip, liefde en vrede.

Meer Nederlandstalige uitleg en ondersteuning bij muziek en cultuur vind je ook op GPT Nederlands ↗.